

Razgovor sa djecom o

DOMAĆEM ZADATKU

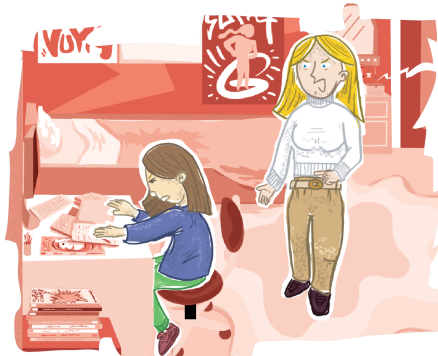

DOMAĆEM ZADATKU

Nakon dugog školskog dana, Marijam, vaša devetogodišnja kćerka, s teškom mukom je prihvatila da završi svoj domaći zadatak. Nakon što je malo pokušavala i nije uspjela da shvati, sasvim je frustrirana i želi da odustane¹.

Kome još ova situacija nije poznata? Problemi sa domaćim zadacima često su pitanje sukoba broj jedan u mnogim porodicama. Roditelji koji žele da podstiču i unapređuju svoju djecu, nastoje da ona dobro urade domaći zadatak. Domaći zadaci smatraju se važnom mogućnošću učenja koju dijete ne treba da propusti. Međutim, učenici često nijesu voljni da posvete mnogo vremena akademskom učenju izvan škole. Oni, možda, i ne razumiju u potpunosti zadatke niti šta bi trebalo da urade. Štaviše, oni nijesu u mogućnosti da zatraže pomoć ako su oba roditelja na poslu, dok se roditelji koji žele da pomognu brzo pretvaraju u "pomoćne nastavnike". Tako, oni kontrolišu, podsjećaju i nameću sankcije svojoj djeci iz zabrinutosti da zadaci, u suprotnom, ne bi bili završeni, ili bi mogli da budu pogrešno urađeni. Kako bi roditelji trebalo da se ponašaju u takvoj situaciji?

Izaberite neku od sljedećih mogućih reakcija i pogledajte kako stvari mogu da se nastave i kakve sve predloge imamo za vas!

Molim te koncentriši se! Ako se dobro potrudiš, ti to možeš da uradiš. Nema glupih predmeta. Imaš samo ove stripove u svojoj glavi i nijesi čak ni voljna da još jednom pogledaš te vježbe.

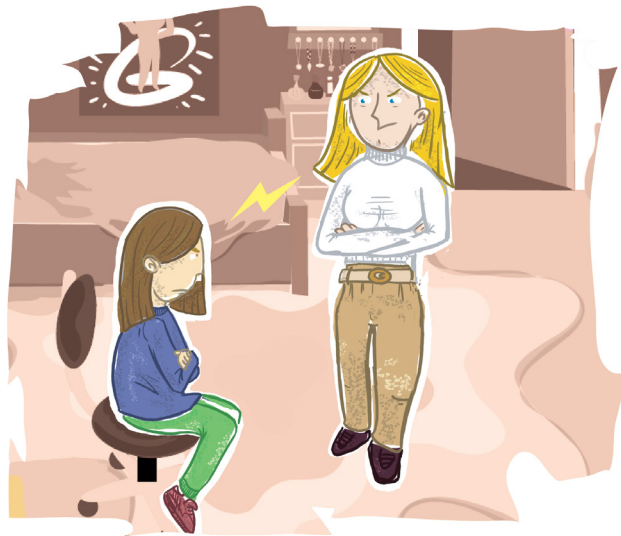
Idite na [stranicu 2!](#)

Vidim da si odložila knjige govoreći: "Glupa matematika!" Vjerovatno danas ne možeš da se koncentrišeš na matematiku jer si toliko uzbuđena zato što čitaš svoj novi strip. Da li ti treba kratak odmor?

Idite na [stranicu 3!](#)

Opšte napomene i savjete kako da se bavite „domaćim zadatkom“ naći ćete na kraju dokumenta na [stranici 6](#).

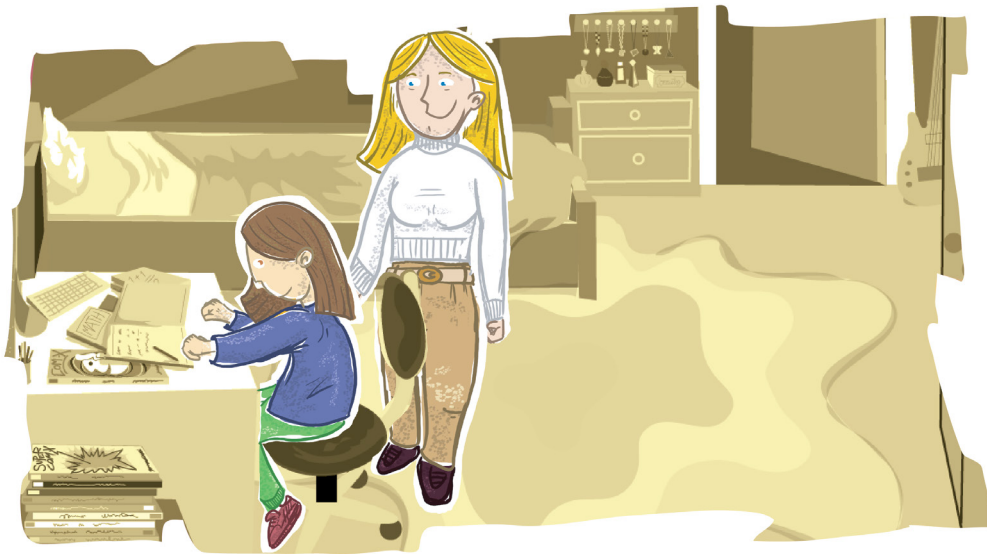
Ako reagujete kao majka djevojčice na slici, sukob je neizbježan. Marijam se nikako ne snalazi sa domaćim zadacima i povrh svega, našla se suočena i s majčinim prekorima. Ona se osjeća neshvaćenom, dok ćete joj vi, vjerovatno, zamjeriti njen negativan stav i ozlojeđenost. Ovaj sukob bi se mogao izbjeći ako biste pokušali da suzbijete Marijaminu ljutnju “otvorenom komunikacijom”. Pročitajte više o otvorenoj komunikaciji na [stranici 4](#).

Kako možemo da “otvorimo” našu komunikaciju?

Prvo: Pokažite djevojčici šta ste razumjeli ili “izvukli” iz njene poruke. Uzdržite se od tumačenja njenog načina govora i ponašanja – samo pružite povratne informacije o onome što ste čuli ili vidjeli.

Drugo: Morate se potruditi da otvoreno saopštite svoja osjećanja, misli, želje i potrebe. Budite oprezni, nemojte ih izražavati na implicitan način.

Treće: Odvojite dovoljno vremena za dijalog i komunikaciju uopšte pokazujući tako svom djetetu: “Važan/važna si mi. Zanimaš me ti, zanimaju me tvoje misli, emocije i tvoj život.” To podstiče duboko osjećanje prihvatanja i podržava samopouzdanje vašeg djeteta.

Takvom reakcijom pokušavate da otvoreno iskažete svoje percepcije. Prepoznajete da je Marijam dekoncentrisana, ali ne procjenjujete i ne kritikujete njeno ponašanje. Tako izbjegavate da se ona osjeća neshvaćeno i obezvrijeđeno. Kratka pauza može ili da motiviše vašu kćerku da brzo završi zadatke, ili ćete morati zajedno da pronađete drugo odgovarajuće rješenje.

Važno je da obje ostanete angažovane u pozitivnoj interakciji. Tako će vaše dijete prepoznati da je shvaćeno i prihvaćeno. Osjetiće da joj je omogućeno da dijeli svoja opažanja i osjećanja bez straha da će, možda, biti osuđena ili nevoljena. Kada otvoreno komunicirate sa svojim djetetom, pojačavate njegovu samovrijednost. Poznavanje sopstvenih osjećanja i misli omogućiće vašoj kćerki da ponekad razmatra i kritički procijeni samu sebe. Stoga, ona neće biti sputana onim što drugi mogu da misle o njoj. Osobe s jakim identitetom od presudnog su značaja za funkcionisanje demokratije i njen su preduslov.

Pročitajte više o otvorenoj komunikaciji na [stranici 4](#).

Otvorena komunikacija

Komunikacija se ne odvija samo riječima. Mi, takođe, i neverbalno komuniciramo govorom tijela (izrazi lica, stav tijela, gestikulacija). Štaviše, ton našeg glasa, takođe, utiče na to kako ljudi shvataju našu poruku.

Nadalje, četiri različita aspekta poruke (informacija, odnos, privlačnost i samootkrivanje) moraju se uzeti u obzir kada pokušavamo da ostvarimo uspješnu komunikaciju.

Zaključak: BTeško je prenijeti poruku na način na koji pošiljalac (u ovom slučaju Marijam) želi da bude shvaćen, a još je teže primaocu da dekodira predviđeno značenje, o čemu svjedoči nemogućnost Marijamine majke da razumije poruku svoje kćerke.

Zato je važno “otvoriti” našu komunikaciju. Otvorena komunikacija omogućava nam da jasnije istaknemo implicitne aspekte poruke i osigurava da ne dođe do pogrešnog razumijevanja između sagovornika. Ponekad čak ni sami pošiljaoci nijesu sigurni u pravu namjeru poruke koju prenose ili ponašanja. Na primjer, bebama i mališanima koji se nijesu u stanju da se nose sa svojim osjećanjima, unutrašnjim stanjima i potrebama, često nedostaje mogućnost da ih jasno formulišu i tako ostvare uspješnu komunikaciju. Zato je dužnost roditelja i drugih odraslih da to sami otkriju (Primjeri: Da li je dijete bolesno ili gladno? Da li mu nešto uzrokuje bol ili je samo umorno?) Čini se da situacija sa devetogodišnjom djevojčicom nagovještava da ona nije u potpunosti svjesna svojih potreba. Stoga je vaš roditeljski izazov da pokušate razumjeti svoju djecu. Otvorena komunikacija može vam pomoći da razjasnite implicitne aspekte njihove poruke.

Kako možemo “otvoriti” našu komunikaciju?

Prvo: Pokažite svojoj djeci šta ste razumjeli ili “izvukli” iz njihove poruke. Uzdržite se od interpretacije njihovih artikulacija i ponašanja, samo pružite povratne informacije na osnovu onoga što ste čuli ili vidjeli.

Drugo: Takođe, morate otvoreno da iskažete svoja osjećanja, misli, želje i potrebe. Oprezno, nemojte ih izražavati na implicitan način.

Treće: Odvojite dovoljno vremena za dijalog i komunikaciju uopšte. Tako djetetu pokazujete “Važan/važna si mi. Zanimaš me ti, zanimaju me tvoje misli, emocije, tvoj život.” To podstiče duboko osjećanje prihvatanja i podržava samopouzdanje vašeg djeteta.

O mogućnostima praktikovanja otvorene komunikacije, nastavite da čitate na [stranici 5](#).

Obuka za otvorenu komunikaciju

Ovdje ćete pronaći različite situacije sa djecom preuzete iz svakodnevnog života. Za svaku situaciju date su dvije različite roditeljske reakcije. Zamislite kako bi se interakcija nastavila u skladu sa navedenom roditeljskom reakcijom i zapišite je.

Zatim, razmislite o interakcijama uz pomoć sljedećih pitanja: Koja roditeljska reakcija dovodi do boljeg razumijevanja djeteta i njegove situacije? Kako dijete može da nađe rješenje za svoj problem/situaciju? Kako roditelj može da vodi dijete kroz njegova/njena osjećanja i potrebe? Koja roditeljska reakcija dovodi do sukoba?

Na večeri²

Četvorogodišnja Samanta ne želi da jede. Ona samo bocka svoj krompir.

A: „Samanta, prestani da se ponašaš kao kraljica drame! Pojedi krompir ili ćeš ići u krevet bez čitanja uspavanke!“ Majka govori glasno, s podignutim prstom upozorenja.”	B: „Vidim da samo bockaš hranu i gledaš u tanjir. Takođe si kazala da ne želiš ništa. Pretpostavljam da si samo umorna i da nijesi gladna. Da li sam u pravu?“
Kako bi se ova interakcija nastavila? <hr/> <hr/> <hr/>	Kako bi se ova interakcija nastavila? <hr/> <hr/> <hr/>

Ustajanje ujutro³

Desetogodišnja Olivija ostaje u krevetu i saopštava: “Ne mogu danas u školu.” Nakon tri poziva za buđenje, žali se: “Pusti me na miru! Boli me!”

A: „Ne izgledaš bolesno, zato ustani iz kreveta! Mi takođe moramo da radimo, čak i kada nam se ne radi.“	B: (Zamislite reakciju u situaciji otvorene komunikacije: Šta bi majka kazala?) <hr/> <hr/>
Kako bi se ova interakcija nastavila? <hr/> <hr/> <hr/>	Kako bi se ova interakcija nastavila? <hr/> <hr/> <hr/>

Vrijeme obroka

Stiv ima 14 godina. Već dvije nedjelje odbija da objeduje sa ostatkom porodice, tvrdeći: "Nijesam gladan!" Njegov otac želi da on to ponašanje promijeni.

A: „Dok god živite s nama u našoj kući, morate se pridržavati naših pravila. Jedno od pravila glasi da zajedno objedujemo. Sad nam se pridruži i zauzmi svoje mjesto za stolom!“	B: (Zamislite reakciju u situaciji otvorene komunikacije: Šta bi otac kazao?) <hr/> <hr/>
Kako bi se ova interakcija nastavila? <hr/> <hr/> <hr/>	Kako bi se ova interakcija nastavila? <hr/> <hr/> <hr/>

Savjeti i načini za rješavanje kontroverznih pitanja "domaćeg zadatka"

Delegirajte odgovornost! – Domaći zadaci su stvar nastavnika i učenika. Kao roditelji, često možete nesvjesno vršiti pritisak na svoju djecu jer osjećate odgovornost za njihovu profesionalnu budućnost i sve što je sa tim povezano. Ne upuštajte se u borbu za vlast, prenesite odgovornost za izvršavanje domaćih zadataka na svoju djecu. Na taj način oni uče da preuzmu odgovornost za svoje postupke i stiču samopouzdanje u tom procesu. Odgovorno ponašanje i postupci od vitalne su važnosti za vašu djecu kao buduće samostalne građane u demokratskom društvu.

Kad domaći zadaci predugo traju ... – To se može dogoditi iz različitih razloga. Možda su zadaci nejasni ili su učenici nešto pogrešno razumjeli. Međutim, djeca ponekad traže svrsishodnu pažnju roditelja, shvatajući da će "kad imam poteškoće, moji roditelji doći i posvetiti mi svoje vrijeme i pažnju". Ipak, mnoga djeca su preplavljena domaćim zadacima i tako postaju obeshrabrena i frustrirana. Pokušajte da otkrijete uzrok prevelike količine vremena provedenog nad domaćim zadacima, a zatim u skladu s tim postupite.

Male pauze su neophodne! – Ako vam se čini da su vaša djeca često frustrirana domaćim zadacima ili preopterećena mnoštvom zadataka bez plana rada, trebalo bi da, zajedno sa djecom, napravite raspored izrade zadataka. Ne precjenjujte njihovu sposobnost koncentracije i uključite kratke pauze u raspored rada svoje djece.

Domaći zadatak kao mjesto za druge sukobe? Da li se vaša djeca osjećaju kao da su nastavnici nepravedni prema njima? Imaju li problema u školi? Da li se vaša djeca osjećaju neshvaćenom? Problemi s domaćim zadacima mogu se pojaviti i iz drugih razloga. Potrudite se da razumijete osjećanja svoje djece i shvatite ih ozbiljno. Korisne, relevantne sugestije i savjete možete naći pod naslovom "otvorena komunikacija" na [stranici 4](#).

Razgovarajte sa nastavnicima svoje djece! Ako smatrate da vašoj djeci treba previše vremena za domaće zadatke ili ako postoje drugi problemi sa zadacima, obratite se direktno njihovim nastavnicima i pravovremeno razgovarajte o pitanjima i problemima koji vas muče. Tako se nejasnoće mogu riješiti i prije nego što djeca padnu u očaj zbog svojih zadataka i kod kuće nastanu veći sukobi.

“Razgovor sa djecom o domaćem zadatku” zasnovan je na sljedećim referencama:

¹ Heueck-Mauss, Doris. 2016. *So rede ich richtig mit meinem Kind: Wie Worte wirken: Konflikte fair lösen: Stressfreier erziehen*. Hannover: Humboldt, 33 ff.

² Heueck-Mauss, Doris. 2016. *So rede ich richtig mit meinem Kind: Wie Worte wirken: Konflikte fair lösen: Stressfreier erziehen*. Hannover: Humboldt, 32.

³ Heueck-Mauss, Doris. 2016. *So rede ich richtig mit meinem Kind: Wie Worte wirken: Konflikte fair lösen: Stressfreier erziehen*. Hannover: Humboldt, 44.

Braun, Liselotte. 2017. “Knatsch bei den Hausaufgaben- das muss nicht sein.» *Das Schweizer Elternmagazin Fritz und Fränzi*, April, 18-19.

Council of Europe. 2016. *Competences For Democratic Culture. Living together as equals in culturally diverse democratic societies*. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 41 f.

Heueck-Mauss, Doris. 2016. *So rede ich richtig mit meinem Kind: Wie Worte wirken: Konflikte fair lösen: Stressfreier erziehen*. Hannover: Humboldt, 25 ff.